

ULOGA I KOMPETENCIJE UNIVERZALNE ŠKOLE IZ RODITELJSKE PERSPEKTIVE

Grubišić, Marijan

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Kinesiology / Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:117:965412>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-19**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Kinesiology, University of Zagreb - KIFoREP](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
KINEZIOLOŠKI FAKULTET

(studij za stjecanje akademskog naziva:

Magistar kineziologije)

Marijan Grubišić

ULOGA I KOMPETENCIJE TRENERA
UNIVERZALNE SPORTSKE ŠKOLE IZ
RODITELJSKE PERSPEKTIVE

Diplomski rad

Mentor:

Doc. dr. sc. Ana Žnidarec Čučković

Zagreb, srpanj, 2022.

Ovim potpisima se potvrđuje da je ovo završena verzija diplomskog rada koja je obranjena pred Povjerenstvom, s unesenim korekcijama koje je Povjerenstvo zahtijevalo na obrani te da je ova tiskana verzija istovjetna elektroničkoj verziji predanoj u Knjižnici.

Mentor:

Doc. dr. sc. Ana Žnidarec Čučković

Student:

Marijan Grubišić

ULOGA I KOMPETENCIJE UNIVERZALNE ŠKOLE IZ RODITELJSKE PERSPEKTIVE

Sažetak

Djeca od najranije dobi za pravilan psihofizički razvoj trebaju imati zadovoljene temeljne ljudske potrebe, među kojima se potreba za kretanjem navodi kao jedna od najvažnijih. (Findak, Delija, 2001).. Izrazito je važno osigurati djeci dovoljan broj motoričkih podražaja koji su u funkciji maksimalne transformacije sposobnosti jer se propuštene prilike u toj dobi u kasnijim životnim razdobljima teško nadoknađuju. Tjelesno vježbanje od najranije dobi ima niz dobrobiti za djetetov razvoj (Berčić i Đonlić, 2009). Glavni ciljevi tjelesnog vježbanja su poticanje skladnog tjelesnog razvoja, uspješno vladanje motorikom, razvoj osjetilnosti i očuvanje djetetova zdravlja. Upravo se iz tih razloga mnoga djeca se uključuju u program univerzalne sportske škole čiji je program namijenjen djeci predškolske dobi od 4. do 7. godine. U ispunjavanju ovih ciljeva treneri zasigurno imaju središnju ulogu. Osim svoje temeljne uloge, a to je promicanje sudjelovanja u sportu i tjelesnoj aktivnosti poboljšanje učinka sportaša i timova, treneri doprinose razvoju sportaša kao ljudi, stvaranju kohezivnih timova i izgradnji zajednica sa zajedničkim interesom. Primarna misija trenera je pomoći sudionicima u sportu da se razvijaju ne samo kao sportaši, već i kao ljudi. Kako bi ispunio taj cilj, treneru su potrebne funkcionalne kompetencije i kompetencije vezane uz zadatke koje su potkrijepljene znanjem, promišljanjem i iskustvom. Cilj ovog znanstvenog rada bio je odrediti koje su kompetencije trenera uočljive od strane roditelja, a potrebne i važne u radu s djecom te koje to nisu. Rezultatima je utvrđeno kako roditelji prepoznaju važnost uloge trenera i njegovih kompetencija u radu sa djecom te kao najvažnije kompetencije ističu kompetencije iz kategorije „Izgradnja odnosa“.

Ključne riječi: Univerzalna sportska škola, kompetencije, trener

THE ROLE AND COMPETENCIES OF THE COACH OF THE UNIVERSAL SPORTS SCHOOL FROM THE PERSPECTIVE OF PARENTS

Summary

For proper psychophysical development, children should have basic human needs met from the earliest age, among which the need for movement is cited as one of the most important. It is extremely important to provide children with a sufficient number of motor stimuli that serve to maximize the transformation of traits and abilities, because missed opportunities at that age are difficult to make up for later in life. Physical exercise from an early age has a number of benefits for the child's development. The main goals of physical exercise are encouraging harmonious physical development, successful control of motor skills, sensory development and preservation of the child's health. It is precisely for these reasons that many children join programs of universal sports school, which are intended for children of preschool age from 4 to 7 years old. In fulfilling these goals, coaches certainly have a central role. In addition to their core role of promoting participation in sports and improving the performance of athletes and teams, coaches contribute to the development of athletes as people, the creation of cohesive teams, and the building of communities of common interest. The primary mission of coaches is to help participants in sports develop not only as athletes, but also as people. In order to fulfill this goal, the coach needs functional and task-related competencies that are supported by knowledge and reflection. The goal of this scientific work was to determine which competencies of coaches are noticeable by parents, and which are necessary and important in working with children, and which are not. The results showed that parents recognize the importance of the coach's role and his competencies in working with children, and highlight the competencies from the category "Building relationships" as the most important competencies.

Key words: Universal sports school, competencies, coach

SADRŽAJ

UVOD	4
DEFINIRANJE POJMA KOMPETENCIJE	5
Pedagoške kompetencije	6
KOMPETENCIJE TRENERA	8
Postavljanje vizije i strategije.....	8
Oblikovanje okruženja.....	9
Izgradnja odnosa.....	9
Provođenje treninga te priprema i vođenje natjecanja	10
Promatranje i reagiranje	11
Promišljanje i učenje	11
OBRAZOVANJE I PROFESIONALNI RAZVOJ TRENERA	13
Teorije učenja koje podupiru obrazovanje trenera diljem Europe	15
Uloge trenera.....	16
VAŽNOST TJELESNE AKTIVNOSTI ZA DJECU PREDŠKOLSKE DOBI	18
UNIVERZALNA SPORTSKA ŠKOLA	20
Ciljevi i ishodi	20
Globalni ciljevi dvoranskog programa.....	21
Globalni ciljevi bazenskog programa	22
ISTRAŽIVANJE	24
Problem istraživanja.....	24
Cilj istraživanja	24
Hipoteza istraživanja	24
Metode istraživanja	24
Rezultati istraživanja	25
RASPRAVA	35
ZAKLJUČAK	37
LITERATURA.....	38
PRILOZI	42

UVOD

Treneri imaju središnju ulogu u promicanju sudjelovanja u sportu i poboljšanju učinka sportaša i timova. U skladu sa međunarodno priznatim i domaćim sportskim kodeksima, treneri usmjeravaju sudjelovanje djece, igrača i sportaša (North, 2016., Lara-Berical i sur., 2017). Osim svoje temeljne uloge, treneri doprinose razvoju sportaša kao ljudi, stvaranju kohezivnih timova i izgradnji zajednica sa zajedničkim interesom. Prema zakonu o sportu, trener je osoba koja programira i provodi sportsku pripremu, sportsku rekreaciju i sportsku poduku. Mora imati stručnu spremu najmanje na razini trenera prvostupnika sukladno posebnom propisu. (Zakon o sportu NN 71/06 (NN 77/20)). U današnjem okruženju, treneri rade sa sve raznolikijom populacijom i suočavaju se sa sve većim zahtjevima svojih sportaša, roditelja svojih sportaša, administratora i navijača. Čak i na volonterskim pozicijama od trenera se zahtijeva da ispunjavaju različite uloge, kao što su edukator, vodič, sportski psiholog i poslovni čovjek. Na višim razinama natjecanja, od trenera se traži da naglase pozitivnu interakciju i ukupni razvoj sportaša, a ne samo rekord pobjeda i poraza (Lara-Berical i sur., 2017). A u ovom digitalnom dobu, javnost ima veći pristup informacijama i povećana je vidljivost široj zajednici. Svi ovi čimbenici čine trenerski poziv uzbudljivijim i zahtjevnijim nego ikada prije. U ovom diplomskom radu vidjet ćemo koje su to kompetencije trenera potrebne za rad sa djecom predškolske dobi, također upoznat ćemo se sa radom univerzalne sportske škole te istražiti i saznati da li su i koliko roditelji svjesni trenerskih kompetencija i koje od njih smatraju najvažnijim.

DEFINIRANJE POJMA KOMPETENCIJE

Pojam kompetencije jedan je od temeljnih pojmova kojim se bave pedagoške znanosti pa i sve one društveno-humanističkog usmjerenja.. U obrazovanju ona se javlja u trenutku prelaska s pojma kvalifikacije na pojam standardizacije. Standardizacija se temelji na utvrđivanju mjerljivih ciljeva koji se provjeravaju uz pomoć standardiziranih testova. Pojmovno značenje kompetencija pronalazi se u različitim perspektivama te se tumači na različite načine (Palekčić, 2014).

Riječ kompetencija izvorno je latinska riječ (lat. *competentia*) i znači mjerodavnost; sposobnost (ili: pozvanost) suca za suđenje ili ocjenjivanje. Dakle, prema izvornom značenju biti kompetentan znači posjedovati određenu sposobnost procjenjivanja i vrednovanja (Brust Nemet, 2013).

Analizom i usporedbom pedagoških istraživanja o kompetencijama primjećuju se izvorni pedagoški pojmovi, pojmovi znanja i vještina koji se mogu zamijeniti pojmom kompetencija. Na taj način se pedagoški pojam kompetencije razgraničava od npr. psiholoških i ekonomskih tumačenja kompetencija (Brust Nemet, 2013)

Palekčić (2014) navodi kako su kompetencije obrazovno - politički odgovor na promjene i izazove tržišta rada. Naglasak s općeg obrazovanja premješten je na funkcionalističko-psihološkom pojmu kompetencija koji ne podrazumijeva višestrani razvoj ličnosti već vještine potrebne za komunikaciju i rješavanje svakodnevnih problema.

Obrazovna politika, usprkos kritičkoj distanci mnogih autora, prihvaća definiciju kompetencije prema Weinertu (2001). Posebno se navodi kako ona nije definicija, nego skup različitih obilježja. Kompetencije se razmatraju na pragmatičkoj razini te ne postoji izrađen empirijski pojam niti empirijski provjerljiv i provjeravani modeli kompetencije (Koch, 2012).

Heinrich Roth (1971) kompetencije shvaća kao individualne sposobnosti, tj. dispozicije za djelovanje i prosuđivanje. On navodi trostruki smisao kompetencije razdvajajući tako pojmove samokompetencije, predmetne kompetencije i socijalne kompetencije. Samokompetencija podrazumijeva sposobnosti moći za sebe djelovati na vlastitu odgovornost, predmetna kompetencija kao sposobnost donošenja sudova i djelovanja na raznim predmetnim područjima te socijalna kompetencija kao sposobnost djelovanja na socijalnim, društvenim i političkim relevantnim predmetnim i društvenim područjima.

Weinert (2001) kompetencije razjašnjava kao kognitivne sposobnosti i vještine kojima pojedinci raspolažu ili ih mogu naučiti u svrhu rješavanja određenog problema. Osim toga, s njima povezuje i motivacijske, volicionalne i društvene spremne i sposobnosti kako bi rješenja problema mogli uspješno i odgovorno koristiti u varijabilnim situacijama. Pritom Weinert ne određuje pojmove sposobnosti i vještine već ih vjerojatno pretpostavlja svakodnevno razumljivim. Iz toga se može zaključiti da vještine (engl. skills) za razliku od sposobnosti (engl. abilities) disponiraju za automatske djelatnosti koje se mogu izvoditi bez svjesne pozornosti i kontrole. Za to odgovarajuće aktivnosti moraju prvo slijediti čvrsti obrazac te se uvježbavati tijekom duljeg vremenskog razdoblja. Sposobnosti su općenitije i podrazumijevaju ispunjavanje heterogenih zadataka, dok su vještine specifičnije i upotrjebljavane pri homogenim zadacima (Papenkort, 2014). Kurtz i Bartram (2002) razlikuju pojmove kompetentnost i kompetencija, navodeći kako je kompetentnost odraz sposobnosti primjenom kompetencija (znanjem i različitim vještinama) obavlja radne aktivnosti, a kompetencije predstavljaju širi pojam omogućujući pojedincu kompetentno djelovanje. Račić (2013) dodaje kako kompetencije osim što predstavljaju standardizirane oblike znanja i vještina, uključuju i razinu razumijevanja, odgovornosti i etičkih vrijednosti. Kompetencija je osobna sposobnost da se čini, izvodi, upravlja ili djeluje na razini određenog znanja, umijeća i sposobnosti (Mijatović, 2000). Pojam kompetencija različito je definiran od strane brojnih autora, no ipak postoje zajednička obilježja ponuđenih definicija (Jurčić, 2014).

Današnji odgojno-obrazovni sustav usmjeren je na razvoj kompetencija kako bi pojedinac u svojem budućem radu znanjem i stečenim vještinama mogao uspješno odgovoriti na sve poslovne izazove te bio konkurentan na radnom tržištu. (Labak, 2020).

Pedagoške kompetencije

Nemoguće je govoriti o razvoju učeničkih kompetencija, a da se pritom ne raspravlja o razvoju pedagoških kompetencija onoga koji ih poučava.

Prange (2005) postavlja pitanje što su to pedagoške kompetencije te po čemu se ponašanje i djelovanje odgajatelja razlikuje od ostalih na znanju utemeljenih na djelatnosti. On ukratko predstavlja Lochovo shvaćanje kompetencija nastavnika. Loch navodi četiri međusobno povezane kompetencije nužne za ostvarivanje nastave: sposobnost prikazivanja, aktiviranja, kontakta i osnaživanja. Kada nastavnik nešto pokazuje, on treba znati kako aktivirati onoga kome pokazuje

kako bi se pogled i pozornost usmjerila na prikazivanje. Preduvjet za aktiviranje je uspostavljanje kontakta s učenicima, a isto tako je i važno da učenici steknu povjerenje u svoje umijeće kako bi naučeno postalo trajna dispozicija. Navedene sposobnosti nužne su za djelovanje učitelja i dostizanje profesionalne kompetencije. Prema Žnidarec Čučković (2021) pedagoška i nastavnička kompetencija nisu istoznačnice već je nužno razlikovati ih prilikom čega je nastavnička kompetencija samo dio odnosno važan aspekt onoga što se naziva pedagoška kompetencija. Isti autor navodi kriterije pedagoške usmjerenosti.

Pedagoška se kompetencija definira kao kvalitetna pedagoška izobraženost i osposobljenost koja se stječe pedagoškom izobrazbom i stalnim stručnim usavršavanjem (Mijatović, 2000).

Sučević, Cvjetičanin i Sakač (2013) ističu nove nastavničke uloge i opisuju nastavnika kao profesionalca, tvorca prilika za ostvarivanje i samoostvarivanje učenikove osobnosti, suradnika u organiziranju učeničkih aktivnosti, istraživača u području odgoja i obrazovanja, člana tima, stručnjaka za jednopredmetna ili višepredmetna područja, stručnjaka s visokim stupnjem autonomije i onoga koji brine o etičnosti svoje profesije.

Kompetencija učitelja podrazumijeva stručnost koju priznaju učenici i roditelji, a temeljena je na znanju, sposobnostima i vrijednostima (Jurčić, 2012).

Previšić (2013) pod pedagoškom kompetencijom, među ostalima, podrazumijeva profesionalnu i socijalnu komunikaciju kao nužnu sastavnicu u razvoju čovjekovih predispozicija s obzirom na načine postupanja tijekom određenoga čina. Od pedagoškog kompetentnog učitelja očekuje se i stavljanje svojeg stručnog znanja, vještina i sposobnosti u funkciju pedagoškog djelovanja te da osobinama ličnosti, koje istražuje psihologija, bude pozitivan model i autoritet koji će učenici dragovoljno slijediti (Ljubetić i Kostović Vranješ, 2008).

KOMPETENCIJE TRENERA

Primarna misija trenera je pomoći sudionicima u sportu da se razviju ne samo kao sportaši, već i kao ljudi. Kako bi ispunio taj cilj, treneru su potrebne funkcionalne kompetencije i kompetencije vezane uz zadatke koje su potkrijepljene znanjem i promišljanjem. Učinkoviti treneri postavljaju ciljeve za i zajedno sa svojim sportašima. Ciljevi proizlaze iz pozitivnih vrijednosti i želje za stvaranjem najboljeg mogućeg iskustva. Usklađeni su sa sveobuhvatnim ciljevima organizacije, institucije ili programa u kojem trener radi. Postavljeni ishodi u skladu su s holističkim shvaćanjem i razvojem sudionika. Treneri svakog sportaša trebaju promatrati kao cjelovitu osobu s individualnim potrebama i interesima (Lara-Bercial, North, Hämäläinen, Oltmanns, Minkhorst, Petrovic, 2017).

Lara-Bercial i sur. (2017) definiraju svakodnevni rad trenera navodeći nužne kompetencije koje trener treba imati kako bi optimalno usmjerio razvoj sportaša. Kompetencije su podijeljene u šest kategorija:

Postavljanje vizije i strategije

Trener u partnerstvu sa sportašima i timovima stvara viziju i strategiju temeljenu na potrebama i stupnju razvoja sportaša te organizacijskom i društvenom kontekstu programa. Trener razvija poseban plan koji sadrži detaljne korake potrebne za ostvarenje strategije i ostvarenje vizije. U ovoj domeni trener je sposoban:

- Razumjeti širu sliku i uskladiti metode s lokalnom, regionalnom i nacionalnom politikom i ciljevima
- Razviti prikladnu viziju programa relevantnog za sportaše u njemu, kao i za institucionalne prioritete
- Postavite relevantnu strategiju koja podržava ispunjenje vizije
- Donositi učinkovite i informirane odluke koje se odnose na planiranje, provedbu, praćenje i ocjenu srednjoročnih i dugoročnih programa prakse i natjecanja na temelju institucionalnih potreba i potreba sportaša.

Oblikovanje okruženja

Trener radi sa grupom sportaša i preuzima odgovornost za pojedinačne ciljeve i ciljeve ustanove. Kako bi to učinio, trener nastoji optimizirati okruženje u kojem se program odvija kroz nabavu i maksimiziranje osoblja, objekata, resursa i radnih praksi te kroz upravljanje drugim trenerima i pomoćnim osobljem.

U ovoj domeni trener je sposoban:

- Učinkovito identificirati i regrutirati sportaše i osoblje
- Identificirati, promišljati i osporiti prevladavajuća uvjerenja, vrijednosti i pretpostavke unutar trenerskog okruženja kako bi se uspostavila prikladna kultura
- Identificirati i izvor relevantnih resursa (ljudskih i materijalnih) potrebnih za ispunjavanje potreba programa i sudionika
- Poduzeti sve razumne mjere kako bi sportaše i osoblje zaštitili od ozljeda.

Izgradnja odnosa

Trener gradi pozitivne i učinkovite odnose sa sportašima i ostalim sudionicima koji su povezani sa programom. To uključuje osoblje u klubu, školi, savezu i drugim razinama. Trener je odgovoran za sudjelovanje, doprinos i utjecaj na organizacijski kontekst kroz stvaranje uvažavajućih i učinkovitih radnih odnosa s onima kojima je odgovoran (npr. menadžeri performansi, upravni odbor).

U ovoj domeni trener je sposoban:

- Voditi i utjecati na stavove, ponašanja i razumijevanje ključnih sudionika (npr. roditelja, menadžera) kroz smisleno predstavljanje ideja
- Uspostaviti i održavati etički, učinkovit, uključiv i empatičan odnos sa sportašima, osobljem i drugim sudionicima
- Cijeniti fizičku, mentalnu i kulturnu raznolikost kod sudionika i sukladno tome prilagoditi praksu
- Pridržavati se utvrđenih kodeksa ponašanja i zakona u treniranju
- Obrazovati sportaše, osoblje i druge dionike kako bi poboljšali svoj doprinos vlastitim ciljevima, ciljevima programa i njihovoj općoj dobrobiti.

Provođenje treninga te priprema i vođenje natjecanja

Trener organizira prikladne i izazovne treninge koristeći učinkovitu pedagogiju i metodologiju za promicanje učenja i poboljšanja. Trener se priprema za ciljana i odgovarajuća natjecanja te također nadzire i vodi sportaše na tim natjecanjima. Trener stvara dodatne i relevantne interne i vanjske natjecateljske prilike prema potrebi za promicanje individualnog i timskog razvoja.

U ovoj domeni trener je sposoban:

- Provoditi sveobuhvatne analize potreba za pojedinačne sportaše ili timove kako bi se osmislili i isporučili prilagođeni programi treniranja, uzimajući u obzir potrebe i sposobnosti sudionika u kontekstu širih programa, nastavnih planova i programa, politika i ciljeva
- Odabrati, dizajnirati i opravdati prikladnu pedagogiju, praksu treniranja i komunikacijske metode kako bi se olakšale kratkoročne, srednjoročne i dugoročne potrebe za učenjem sudionika
- Provesti funkcionalnu analizu aktivnosti s više vještina ili odabranog sporta (ili sportova) i identificirati implikacije za trenersku praksu.
- Identificirati ključne elemente odabranog sporta (ili sportova) u ključnim fazama razvoja sudionika
- Osmisliti, protumačiti i primijeniti odgovarajući kurikulum za okruženje s više vještina ili u odabranom sportu (ili sportu) u skladu s potrebama sudionika i dogovorenim industrijskim standardima
- Održati niz treninga u kontekstu srednjoročnih i dugoročnih planiranih programa prakse i natjecanja koristeći širok raspon odgovarajućih načina učenja za sudionike i ponašanja trenera
- Provoditi procjenu rizika kako bi pružio sigurnu i etičnu praksu podučavanja
- Identificirati, stvoriti i upravljati prikladnim natjecateljskim prilikama za doprinos kontinuiranom razvoju sportaša
- Razviti odgovarajuće strategije natjecanja kako bi se povećale šanse za učenje i uspjeh
- U svakom trenutku održavati profesionalan odnos prema trenerskoj praksi, sportašima i svim dionicima.

Promatranje i reagiranje

Trener na odgovarajući način promatra događaje i reagira na njih, uključujući sva pitanja na terenu i izvan terena. Učinkovito donošenje odluka ključno je za ispunjavanje ove funkcije i sposobnost je koju bi svi treneri trebali razvijati u svakoj fazi njihova razvoja.

U ovoj domeni trener je sposoban:

- Provoditi pronicljivu analizu prakse treniranja kako bi se donijele utemeljene prosudbe u vezi s učinkovitošću uspostavljenog okruženja za učenje
- Provoditi pronicljivu analizu performansi sportaša ili momčadi kako bi se donijele odluke o prilagodabama na licu mjesta u svrhu poboljšanja izvedbe
- Provoditi pronicljivu analizu programa kako bi se donijele utemeljene prosudbe u vezi s učinkovitošću uspostavljenog okruženja
- Donositi dobre odluke u djelu i nakon akcije kako biste povećali šanse za postizanje ciljeva.

Promišljanje i učenje

Trener ocjenjuje program u cjelini, kao i svaki trening i natjecanje te kontinuirano traži poboljšanja. Osim toga, osobna evaluacija i promišljanje podupiru proces stalnog učenja i profesionalnog razvoja. Važan element ovog procesa su napori trenera da podupre obrazovanje i razvoj ostalih trenera.

U ovoj domeni trener je sposoban:

- Identificirati i razmišljati o pretpostavkama i praksi kao trener i učenik, pokazujući sposobnost provođenja informirane analize i spremnost da primijeni načelo stalnog poboljšanja na vlastito treniranje
- Identificirati vlastite potrebe za učenjem i preuzeti odgovornost za razvoj i primjenu strategija za daljnji samorazvoj kao dio stalnog procesa.
- Zauzeti objektivni i kritički pristup prema problemu
- Identificirati i dati rješenje, korištenjem pristupa utemeljenih na dokazima i odgovarajućih istraživačkih metodologija

- Razviti početnu filozofiju i stil osobnog treniranja, prepoznajući potrebu za daljnjim rastom na temelju učenja, dokaza i iskustva.

OBRAZOVANJE I PROFESIONALNI RAZVOJ TRENERA

Treneri početnici nisu prazna ploča - analogija prema J. Locku. Bilo kroz osobna iskustva kao sportaša ili gledatelja, oni dolaze do svog prvog trenerskog iskustva s vlastitom koncepcijom. Od te početne točke, kako istraživanja pokazuju, treneri uče na više načina (Trudel, Culver, Werthner, 2013; Moon, 2004; Côté, Erickson, Duffy, 2013). Međutim, relevantnost različitih načina učenja mijenja se kako treneri napreduju kroz svoj razvojni put. U ranim fazama, treneri mogu imati velike koristi od posredovanih mogućnosti učenja koje se pružaju kroz formalno obrazovanje. Na njih se može gledati kao na postavljanje temelja znanja. Ovo formalno obrazovanje dovodi u pitanje ili potvrđuje početne osobne teorije i podržava stvaranje konceptualnog okvira koji pomaže trenerima organizirati i osmisliti svoju trenersku praksu. Kako se treneri nastavljaju razvijati, prilike za neformalno učenje postaju relevantnije; interakcija s kliničarima, mentorima, otvorenim izvornim materijalom i drugim trenerima pruža priliku za provjeru i osporavanje njihove nove filozofije i načina rada, kao i stjecanje novih znanja (Lara-Bercial i sur. 2017).

Obrazovanje i razvoj općenito moraju podržati uspostavljanje učinkovitih ponašanja, vještina i stavova, a ne samo akumulaciju znanja. Europska politika odavno je prepoznala da je učenje cjeloživotni proces i da višestruka iskustva mogu olakšati razvoj kompetencija. Svaka nacija i sport trebaju razviti jasan pogled na to što dugoročni razvoj trenera znači u njihovom kontekstu i kakva je stručnost potrebna na svakoj razini. To će osigurati čvrst temelj za razvoj i izvođenje kurikuluma koji uključuje različita iskustva učenja kako bi se zadovoljile potrebe trenera u svakoj fazi razvoja (European Commission Education and Culture Directorate General, 2008). Moon (2004) predlaže klasifikaciju situacija učenja koja razlikuje tri vrste situacija učenja: posredovano, neposredovano i interno.

1. Posredovano učenje odnosi se na izravno pomaganje druge osoba ili korištenje medija koji pojednostavljaju nastavno gradivo. To može biti formalno (npr. fakultetski ili savezni program nastave) ili neformalno (npr. klinike za mentorstvo i treniranje).
2. Neposredno učenje odnosi se na početak učenja trenera koji biraju ono što žele naučiti i odlučuju kako to žele naučiti. (npr. promatranje drugih trenera, razgovor s kolegom trenerom, čitanje knjige ili gledanje DVD-a). Ovo se također naziva i neformalno učenje.

3. Interno ili unutarnje učenje je proces svjesnog ili nesvjesnog promišljanja o proživljenim iskustvima, što dovodi do novih spoznaja. Taj se proces neprestano odvija, ali količina učenja koju uzimamo iz njega može se optimizirati.

Istraživanja također pokazuju da se veliki dio učenja trenera odvija na poslu. Obrazovanje trenera stoga se također mora usredotočiti na opremanje trenera alatima za maksimiziranje učenja koje se odvija kao rezultat svakodnevne prakse. Samosvijest trenera i njihova sposobnost razmišljanja o svojim iskustvima su bitni. Obrazovna i razvojna iskustva trenera trebala bi odražavati složeno i promjenjivo okruženje u kojem djeluju. Razvoj trenera bi stoga trebao ponuditi kombinirani paket učenja koji se sastoji od posredovanih i neposredovanih situacija učenja i značajnih komponenti povezanih s poslom za poticanje optimalnog internog učenja. To će promicati stjecanje znanja i promjenu ponašanja te potaknuti trenere da traže dodatne prilike za samostalno učenje (European Commission Education and Culture Directorate General, 2008)

U posljednje vrijeme postoji ohrabrujući trend reguliranja i profesionalizacije trenera u mnogim zemljama. To je potaknuto direktivama Europske komisije u vezi s regulacijom sportskih stručnjaka i smjernicama međunarodnih tijela. Regulacija i profesionalizacija trenera ima jedan glavni cilj: jamčiti minimalnu razinu kvalitete trenerske radne snage za dobrobit sportaša i sudionika. Drugi cilj je povećati prepoznatljivost i zastupljenost trenera kao kvalificiranih stručnjaka koji imaju vrlo važnu ulogu u društvu. Različite zemlje i različiti sportovi, međutim, imaju različite tradicije i očekivanja koja se odnose na treniranje. Oni su usmjereni na tri ključna područja (Lara-Bercial i sur. 2017):

1. Društveni status trenera - U nekim zemljama i sportovima, treneri, ne samo u izvedbenom sportu, već u bilo kojoj domeni su cijenjeni kao profesionalci dok se u pojedinim zemljama treneri još uvijek manje cijene.
2. Radni status trenera - Udio volontera, trenera s nepunim radnim vremenom i plaćenih trenera s punim radnim vremenom značajno varira između zemalja s certifikatom i priznavanjem trenera i sporta. Trenerski posao je stoga klasificiran kao mješovito područje zanimanja (Duffy i sur., 2005).
3. Kvalifikacijski status trenera. Procjenjuje se da samo oko četiri milijuna od devet milijuna trenera u Europskoj uniji mora zadovoljiti kvalifikacijske standarde. Opet, postoji velika varijabilnost između zemalja i sportova. U nekim slučajevima od trenera se prema zakonu

ili društvenoj tradiciji očekuje da posjeduju minimalne kvalifikacije da bi mogli trenirati; u drugima takva očekivanja ne postoje. Svaki pokušaj daljnje profesionalizacije i povećanja priznanja statusa trenera mora se baviti sa ova tri područja. Međutim, rješenja mogu biti različita u svakoj zemlji i sportu na temelju njihove tradicije, resursa i potreba (Lara-Bercial i sur. 2017).

Prisutan je sve veći broj program osposobljavanja trenera, certificiranja i licenciranja koji ovisno o svojoj kvaliteti i zahtjevnosti mogu osigurati svim trenerima prihvatljivu razinu kompetencija. Certifikat ili licenca odobrenog programa edukacije trenera osigurava kvalitetu u procesu razvoja trenera. Dobro strukturirani predmeti i demonstracije stručnjaka na poslu koji su povezani uz certifikaciju i licenciranje koristi svima u sportu. Nedavni istraživački rad diljem Europe identificirao je nekoliko različitih elemenata koje zemlje i sport uzimaju u obzir prilikom izgradnje sustava certificiranja i priznavanja trenera (Vargas-Tonsing, 2007):

- Podupirati teorije učenja, često naglašavajući različite trenerske karakteristike kao što su znanje, kompetencije, stručnost.
- Uloga trenera: funkcije i zadaci
- Uvođenje i regulatorna pitanja.

Teorije učenja koje podupiru obrazovanje trenera diljem Europe

Teorije učenja podupiru obrazovni i kvalifikacijski sustav. Sve su to održivi izbori koji podupiru sustav obrazovanja trenera. Međutim, nedavni dokazi sugeriraju da je kombinacija pristupa (ovisno o kontekstu, cilju i zadatku) najproduktivnija. Potrebno je odabrati pristup ili mješavinu koja najbolje odgovara potrebama konteksta i trenera. Brockmann i sur (2008). navode sljedeće pristupe teorije učenja:

Pristup znanja

- Najtradicionalniji pristup (i još uvijek vrlo čest u mnogim istočnim zemljama Europe)
- Fokus je na inpute znanja, posebno na teorijsko znanje discipline
- Kritiziran zbog naglaska na znanju - često previše apstrahiran od praktičnih zadataka i problema (praktičari imaju problema s primjenom).

Kompetencije/stručni pristup

- Tipično za sjeverozapadni dio Europe
- Usredotočenost na osobu, prepoznavanje njezina mjesta u složenim okruženjima, sa složenim zadacima
- Širi pogled na kompetencije koji uključuje funkcionalne vještine, kognitivne vještine i metavještine (znanje, mentalne modele i rasuđivanje) te osobni i društveni stav
- Stručnjaci rješavaju probleme i prosuđuju u kontekstu.

Pristup kompetencijama

- Pristup koji vodi Sjedinjene države i Ujedinjeno Kraljevstvo (i, jest argumentirano, pristup koji podupire – (European Qualifications Framework)
- Fokus na rezultate, zadatke i aktivnosti za obavljanje posla
- Učinkovita praksa može se raščlaniti i destilirati u objektivne, generalizirane, replicirajuće i procjenjive funkcionalne kompetencije sadržane u izjavama o kompetencijama
- Kritiziran zbog podcjenjivanja složenosti i kontingentnosti učinkovite prakse (zanemaruje nepredvidljivost određenih situacija i događaja u treniranju).

Sociokulturni pristup

- Sve veći utjecaj u obrazovnoj praksi – i izvan i unutar sportskog treniranja
- Značajan fokus na učenje in situ s 'sposobnijim drugima' kao što su mentori
- Vrlo malo važnosti pridaje se eksplicitnom propozicionom znanju.

Uloge trenera

Treneri će imati različite razine stručnosti, na temelju svojeg iskustva, obrazovanja i profesionalnog razvoja. Razvoj stručnosti trenera zahtijeva vrijeme i trud. Stoga se razvoj trenera mora odvijati na progresivan i održiv način (Lara-Bercial i sur., 2017).

Uloge trenera podrazumijevaju različita očekivanja u pogledu potrebe i sposobnosti trenera za obavljanje određenog skupa funkcija, zadataka i aktivnosti. Te su uloge obično povezane s razinama stručnosti. Što je veća razina stručnosti potrebna za obavljanje uloge trenera, to su veći zahtjevi pred trenerom u pogledu funkcija, zadataka i aktivnosti. Na primjer, na različitim razinama stručnosti za razvojne trenere (Vargas-Tonsing, 2007):

- od njih se traži da razmišljaju o planiranju u različitim vremenskim okvirima (npr. početnici

- na razini treninga i stručnjaci na sezonskoj ili programskoj razini),
- preuzimaju različite razine odgovornosti (npr. pomoć početnicima u treningu, a stručnjaci razvijaju programe)
 - imaju različite funkcije (npr. početnici provode treninge, a stručnjaci razvijaju, pregledavaju i ocjenjuju programe te podržavaju i upravljaju manje iskusnim trenerima).

International sport coaching framework (ISCF) je predložio sljedeće uloge trenera: pomoćnik trenera, trener, napredni/stariji trener i majstor/glavni trener. Postojanje ovih uloga i njihova nomenklatura može varirati od zemlje do zemlje i između sportova, ali služe kao usporedna referentna točka. Također je važno zapamtiti da su kvalifikacije jednostavno minimalni standardi i da se stručnost razvija i manifestira na složene načine koje može biti teško procijeniti i procijeniti unutar kanala formalnog obrazovanja (Lara-Bercial i sur., 2017). Nadalje, isti autor objašnjava uloge trenera obzirom na njihovu razinu stručnosti i stupanj odgovornosti:

Pomoćni trener - niska razina stručnosti i stupanj odgovornosti. Podrška u izvođenju programa u kojima pomažu i sudjeluju i natjecanjima koje vodi trener ili netko na višem stupnju. Mora biti nadziran i vođen. Možda će moći planirati i održati pojedinačne treninge ili dijelove treninga.

Trener - napredni početnik. Srednja razina stručnosti i odgovornosti. Može samostalno planirati i voditi treninge i natjecanja. Podržava razvoj predtrenera i pomoćnika trenera. Može planirati, provoditi i pregledavati treninge tijekom sezone.

Napredni/stariji trener (savjetnik) - Od kompetentnog do stručnog. Visoka razina stručnosti i odgovornosti. Može samostalno voditi treninge i natjecanja te čitave manje programe (ili dijelove većih programa). Upravlja ili podržava razvoj drugih trenera i pomoćnog osoblja. Može planirati, provoditi i pregledavati treninge tijekom višegodišnjih sezona ili ciklusa.

Glavni trener (viši savjetnik) - sposoban, vješt, stručan. Izrazito visok stupanj stručnosti i odgovornosti. Može samostalno voditi treninge i natjecanja te cijele srednje i velike programe. Upravlja ili podržava razvoj drugih trenera i pomoćnog osoblja. Može planirati, provoditi i pregledavati treninge tijekom višegodišnjih sezona ili ciklusa.

VAŽNOST TJELESNE AKTIVNOSTI ZA DJECU PREDŠKOLSKE DOBI

Sveukupni razvoj je od velike važnosti u ranom djetinjstvu. U posljednje vrijeme sve se više pozornosti pridaje primjerenj razini tjelesne aktivnosti i razvoju temeljnih motoričkih vještina budući da su one temelj budućeg zdravog i aktivnog načina života (Stodden i sur., 2008 prema Šalaj i sur., 2019). Odgovarajuća motorička stimulacija kroz igru tijekom predškolskog razdoblja osigurava sustavan slijed razvoja temeljnih motoričkih sposobnosti, ali također potiče i djetetov socijalni, emocionalni i kognitivni razvoj. Temeljne motoričke sposobnosti sastoje se od lokomotornih i manipulativne vještine koje se obično razvijaju kroz predškolsku i osnovnoškolsku dob. Lokomotoričke vještine zahtijevaju pokrete pomicanja tijela u prostoru poput hodanja, trčanja ili skakanja, dok se manipulativne vještine definiraju kao stručno korištenje predmeta poput bacanja, hvatanja ili šutiranja lopte (Kirk & Rhodes, 2011. prema Šalaj i sur. 2019). Djeca od najranije dobi za pravilan psihofizički razvoj trebaju imati zadovoljene temeljne ljudske potrebe, među kojima je potreba za kretanjem navodi kao jedna od najvažnijih (Findak, Delija, 2001). Pejčić (2005) ističe važnost osiguravanja djeci dovoljnog broja motoričkih podražaja koji su u funkciji maksimalne transformacije osobina i sposobnosti jer se propuštanje prilike u toj dobi u kasnijim životnim razdobljima teško nadoknađuje. Tjelesno vježbanje od najranije dobi ima niz dobrobiti za djetetov razvoj. Glavni ciljevi tjelesnog vježbanja su poticanje skladnog tjelesnog razvoja, uspješno vladanje motorikom, razvoj osjetilnosti i očuvanje djetetova zdravlja (Šalaj, Milčić, Šimunović, 2019). Tjelesnim vježbanjem zadovoljavaju se osnovne djetetove potrebe za igrom, stvara se ugodna atmosfera u kojoj se dijete osjeća zadovoljno i slobodno, stvaraju se kvalitetni uvjeti za djetetov rast i razvoj, prilika za surađivanje s drugima, te se usvajaju zdrave navike nužne za očuvanje zdravlja (Findak, 1995). U tjelesnom smislu, kretanje omogućava pojačanu razinu aktivacije svih fizioloških funkcija i resursa organizma te se na taj način pospješuje njegovo funkcioniranje, uz izmjenu tvari i bržu eliminaciju štetnih tvari iz organizma disanjem i ubrzanjem metabolizma (Neljak, 2009).

Najmlađa djeca imaju veliku potrebu za kretanjem jer upravo kretanjem upoznaju okolinu, razvijaju osjetila, uče i stječu kontrolu nad vlastitim tijelom. Tjelesno vježbanje i zdravlje usko su povezani pa je stoga kod djece predškolske dobi nužno stvarati naviku svakodnevnog vježbanja i bavljenja različitim sportskim aktivnostima od najranije dobi (Sindik, 2008). Redovito tjelesno

vježbanje djece tijekom odrastanja može dovesti do poboljšanja psiholoških i morfoloških karakteristika u kasnijim fazama života, u pubertetu i adolescenciji (Owen i sur., 2010). Mikić, Biberović i Mačković (2001) naglašavaju važnost uključivanja djeteta u sportske programe u ranoj predškolskoj dobi zbog izuzetno pozitivnog utjecaja na cjeloviti razvoj djeteta. Sportska aktivnost i igra ima sveobuhvatan utjecaj na čovjekov organizam, a posebice je važno u rastu i razvoju djeteta. Pozitivno utječe na razvoj krvožilnog sustava, na koštano – mišićnog sustava, kognitivni razvoj i socio-emocionalni razvoj djeteta (Burdette i Whitaker 2005; Ginsburg 2007). Sportska aktivnost također utječe i na odgojnu dimenziju djeteta gdje će dijete kroz bavljenje sportom dobiti osjećaj sigurnosti i samopouzdanja (Findak, 1995).

UNIVERZALNA SPORTSKA ŠKOLA

Univerzalna sportska škola je sportski program namijenjen djeci predškolske dobi od 4. do 7. godine. Ovaj sportski program uključuje trening u dvorani i trening na bazenu. Program se provodi po grupama te u svakoj grupi može biti maksimalno 15 polaznika. Grupe su miješanog spola kako bi se utjecalo na što bolju socijalizaciju, interakciju te međusobno prihvaćanje. Djeca su selekcionirana u nekoliko stupnjeva:

1. Stupanj - djeca uzrasta 3 - 4 godine,
2. Stupanj - djeca uzrasta 4 - 5 godina,
3. Stupanj - djeca uzrasta 5 - 6 godina,
4. Stupanj – djeca uzrasta 6 – 7 godina.

Na taj se način dijete uključuje u sport, igru te učenje o zdravim životnim navikama kao što su: učenje o važnosti osobne higijene, zdravlju, zdravoj prehrani i važnosti bavljenja sportskim aktivnostima. Također, djeca usvajaju i uče pravila o pojedinim sportovima, opremi koja je zastupljena u pojedini sportovima, mjestu održavanja određenog sporta i itd.

Ciljevi i ishodi

Globalni cilj programa je razvoj motoričkih sposobnosti djece predškolske dobi što se postiže povezivanjem dvije vrste programa – plivanje i sport u dvorani. Njihovom sistematizacijom cilj je maksimalno približiti sportsku aktivnost djeci školske dobi i na taj način izgraditi pozitivan stav o sportskim aktivnostima koje će im omogućiti usvajanje znanja i vještina korisnih za kvalitetan rast i razvoj.

Sportski program u dvorani i bazenu namijenjen je djeci u dobi od 3 do 7 godina. Program uključuje vježbe u dvorani i vježbe u bazenu. Na taj način dijete se integrira u sport, savladava plivačke tehnike, igru, učenje o higijeni, zdravlju, zdravoj prehrani i važnosti bavljenja sportskim aktivnostima. Program u dvorani i bazenu traje 4 godine, prateći svojim sadržajima dobne i individualne osobine i potrebe djece u dobi od 3. do 7. godine života.

Sportska aktivnost omogućava svestran utjecaj na rast i razvoj djeteta, pružajući pri tome djetetu raznovrsnost sadržaja koji će njegovu motivaciju i pažnju držati na visokoj razini kroz cijelo vrijeme trajanja programa. Sport izaziva osjećaj velike radosti i veselja. Aktivnosti u dvorani dijete spontano doživljava kao zabavnu igru i potičući taj pozitivan doživljaj kod djeteta, ciljevi programa

ostvaruju se lako i s veseljem. Program Sportske akademije je izuzetno vrijedan za razvoj samopouzdanja djeteta te stjecanje pozitivne slike o sebi.

Program plivanja se izmjenjuje u kombinaciji s dvoranom svakih 12 sati. Program traje cijelu godinu u 3 semestra. Trajanje svakog sata plivanja je između 45 i 60 minuta ovisno o grupi u kojoj se dijete nalazi. Dostupnost vodenog medija omogućava razvoj djeteta u višestranom smislu. (Sršen, 2008). Plivanje omogućava svestran utjecaj na rast i razvoj djeteta, pružajući pri tome djetetu raznovrsnost sadržaja koji će njegovu motivaciju i pažnju držati na visokoj razini kroz cijelo vrijeme trajanja programa. Voda kod djeteta izaziva osjećaj velike radosti i veselja. Aktivnosti u vodi dijete spontano doživljava kao zabavnu igru i potičući taj pozitivan doživljaj vodenog medija kod djeteta, ciljevi programa ostvaruju se lako i s veseljem. Program plivanja uz igru je izuzetno vrijedan za razvoj samopouzdanja djeteta te stjecanje pozitivne slike o sebi. (Sršen, 2008).

Globalni ciljevi dvoranskog programa

Globalni ciljevi **dvoranskog dijela** programa:

1. stupanj - globalni cilj dvoranskog programa je savladavanje i usavršavanje osnovnih oblika kretanja (biotička motorička znanja) koji su temelj za naknadno usvajanje i usavršavanje svih motoričkih znanja. Cilj je osigurati djetetu sigurno okruženje i dobru atmosferu. Također, cilj je razviti bazičnu motoriku i naučiti djecu povezivati više jednostavnih zadataka u jednu cjelinu te usvajanje osnova manipuliranja različitim rekvizitima. Najbolji način je u obliku situacijskog rada – igre. Cilj prvog stupnja edukacija i poticanje brige o higijeni i zdravlju.

2. stupanj - globalni cilj je učenje spretne i kontrolirane manipulacije rekvizitima te razvoj bazičnih motoričkih sposobnosti s naglaskom na razvoj brzine (reakcija na zvučni i vizualni podražaj), koordinacije tijelom i ekstremitetima, agilnosti, ravnoteže, fleksibilnosti te preciznosti koji su temelj za kasnije usvajanje osnovnih elemenata momčadskih sportova. Kroz prirodne oblike kretanja dijete će stvoriti kvalitetnu bazu za učenje elemenata tehnike individualnih i grupnih sportova koja predstoji u 3. stupnju.

3. stupanj - globalni cilj je usvajanje osnovnih elemenata tehnike individualnih sportova – klizanja, atletike, gimnastike, rolanja; grupnih sportova – rukometa, košarke, nogometa, odbojke te borilačkih sportova. Nastavlja se razvoj i bazične motoriku. Također, cilj ovog stupnja je djecu i roditelje educirati o važnosti zdrave prehrane kao važne karike u postizanju vrhunskih rezultata u budućnosti, ali i kvalitete života.

4. stupanj - globalni cilj dvoranskog programa je usvajanje i usavršavanje osnovnih elemenata tehnike individualnih sportova – atletike, gimnastike, biciklizma i ponavljanje u trajanju od šest sati rolanja i klizanja te grupnih sportova – odbojke, ragbija i hokeja u dvorani te usvajanju i usavršavanju osnovnih elemenata tehnike tenisa. Kreativni program ima za cilj razviti kod djece svijest o najvažnijim organima i njihovom funkcioniranju. Cilj je upoznati djecu s različitim sportovima i njihovim karakteristikama. Cilj kreativnog programa je razviti svijest o sustavnom treniranju kao zdravom načinu života.

Globalni ciljevi bazenskog programa

Globalni ciljevi **bazenskog dijela** programa:

1. stupanj – Globalni cilj programa ostvaruje se putem dva dijela programa. Prvi dio programa odnosi se na pripremu djeteta za samostalno plivanje s jednim ili dva pomagala (kolut, tuba za plivanje (zmijica), pojas za plivanje, daska za plivanje). Cilj drugog dijela programa je osposobiti dijete putem sadržaja i vježbi uz igru za samostalno preplivavanje barem 10 metara bilo kojim načinom. Također u ovom dijelu je cilj otkloniti barijere i strahove djeteta prilikom skokova na noge. Djeca na taj način razvijaju samopouzdanje i pozitivnu sliku o sobi . Djeca se lakše privikavaju na vodu u njima zabavnom bazenu, koji im omogućuje samostalno kretanje i igru bez straha. Stoga se u početku programa većina glavnog dijela sata odrađuje uz rub bazena, a nakon toga djeca kreću u plivanje po cijelom bazenu. Dijete će ovim načinom rada steći sigurnost i pozitivna iskustava u komunikaciji s drugom djecom i voditeljima programa. Cilj programa sportske akademije je naučiti djecu plivati pravilno s rekvizitima i održavati se na vodi nekoliko sekundi, razvijati izdržljivost u vodi koja je temelj za siguran i samostalan boravak u vodi. Također je cilj programa jačanje organizma, razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti djeteta.

2. stupanj – U drugom stupnju djeca će naučiti pravilno disati tijekom plivanja prsne tehnike te pravilno i koordinirano plivati kraul ruke i noge u kraul plivačkoj tehnici. Djeca će usvojiti osnove ostalih plivačkih tehnika. Vježbama disanja, skakanja, plutanja, klizanja, privikavanja na vodu i ronjenja u vodi, utječe se na djetetovo opuštanje prilikom plivanja. Na taj će se način dijete dodatno opustiti i vjerovati u svoje mogućnosti. U drugom dijelu programa 2. dijete će razvijati izdržljivost prilikom plivanja te će naglasak biti na što pravilnijem disanju tijekom plivanja sa vježbama plutanja, klizanja, ronjenja i disanja. Dijete će na kraju 2. stupnja samostalno moći skočiti na glavu,

roniti „ježiće“ sa dna bazena, plivati slobodnim stilom 8 metara na prsima te plivati 8 metara na leđima. Dijete će razviti zdravu naviku redovitog bavljenja sportskim aktivnostima. Cilj bazenskog programa je osloboditi djecu od straha od vode i prilagoditi ih na aktivnosti uz rub bazena i dubokoj vodi. Daljnji cilj je jačanje organizma (živčano-mišićnoj i kardiovaskularnog sustava).

3. stupanj – Dijete će na trećoj razini plivanja moći samostalno preplivati 16 metara na prsima te plivati 16 metara na leđima, savladati će različite vježbe za koordinaciju: ruku i nogu kraul tehnike, ruku i nogu kod prsne tehnike, te ruku i nogu kod leđne tehnike. Također, u ovom stupnju djeca će razvijati aerobnu izdržljivost u vodi.

4. stupanj – U 4. stupnju akademije djeca će savladati kraul okret i osnovnu tehniku vaterpola. Razvoj koordinacije cijelog tijela na višem stupnju u vodi. Cilj je usvojiti osnovne tehničke elemente momčadskih sportova s loptom u bazenu te razviti motoriku u vodi. Razvit će mo djetetovu preciznost i izdržljivost s ciljem da dijete može preplivati 50 metra bez pauze (Program verificiran od MZO je dostupan na uvid upitom).

ISTRAŽIVANJE

Problem istraživanja

U okviru ovog rada upoznat ćemo se s programom Univerzalne sportske škole kao poticaja za kvalitetan i cjelokupan razvoj djeteta te prikazati i objasniti važnost pedagoških kompetencija trenera USŠ potrebnih za rad i razvoj. Program univerzalnih sportskih škola temelji se na razvoju motoričkih sposobnosti gdje se ujedno potiče emocionalni, intelektualni i socijalni razvoj uzimajući u obzir razvojne faze djece mlađih dobnih skupina. Upravo zbog navedene složenosti i širokog područja djelovanja na djetetov razvoj, kompetencije trenera su od izuzetne važnosti. Ovim radom pokušat će se utvrditi koliko roditelji djece polaznika USŠ uočavaju pojedine kompetencije trenera te jesu li svjesni važnosti kompetencija trenera .

Cilj istraživanja

Cilj ovog znanstvenog rada je odrediti koje su kompetencije trenera uočljive od strane roditelja, a potrebne i važne u radu s djecom te koje to nisu. Rezultatima dobivamo uvid u roditeljsku perspektivu doživljaja trenera i njegove uloge u domeni utjecaja, intervencije i interakcije te utjecaju na izgradnju zdravih odnosa sa sudionicima u sportu temeljenih na odgovornosti.

Hipoteza istraživanja

Sukladno cilju i problemu istraživanja, postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Roditelji prepoznaju važnost trenerskih kompetencija u radu s djecom.

H2: Roditelji prepoznaju kategoriju „Građenje odnosa“ kao najvažniju kategoriju kompetencija.

H3: Roditelji kategoriju kompetencija „Postavljanje vizije i strategije“ smatraju najmanje važnom.

Metode istraživanja

Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika čini 66 roditelja djece mlađe dobne skupine koja pohađaju Univerzalnu sportsku školu u SC Dubrava. USŠ provodi se pod stručnim vodstvom u sportskoj dvorani i na bazenu, dva puta tjedno u trajanju od 45 minuta. Svakom ispitaniku objašnjena je svrha i cilj istraživanja te je svaki ispitanik dao svoj osobni pristanak na sudjelovanje u svrhu pisanja

diplomskog rada.

Uzorak varijabli

Varijable koje su korištene u ovom istraživanju određene su anketnim listićem prevedenim na Hrvatski jezik od Lara-Bercial, S., North, J., Hämmäläinen, K., Oltmanns, K., Minkhorst, I Petrović, L. (2017). European Sport Coaching Framework. Human Kinetics, Champaign, Illinois, United States. a to su sljedeće kompetencije trenera: postavljanje vizije i strategije, oblikovanje okoline, izgradnja odnosa, vođenje treninga te priprema i upravljanje natjecanjima, praćenje i reagiranje na terenu, promišljanje i učenje.

Metode obrade podataka

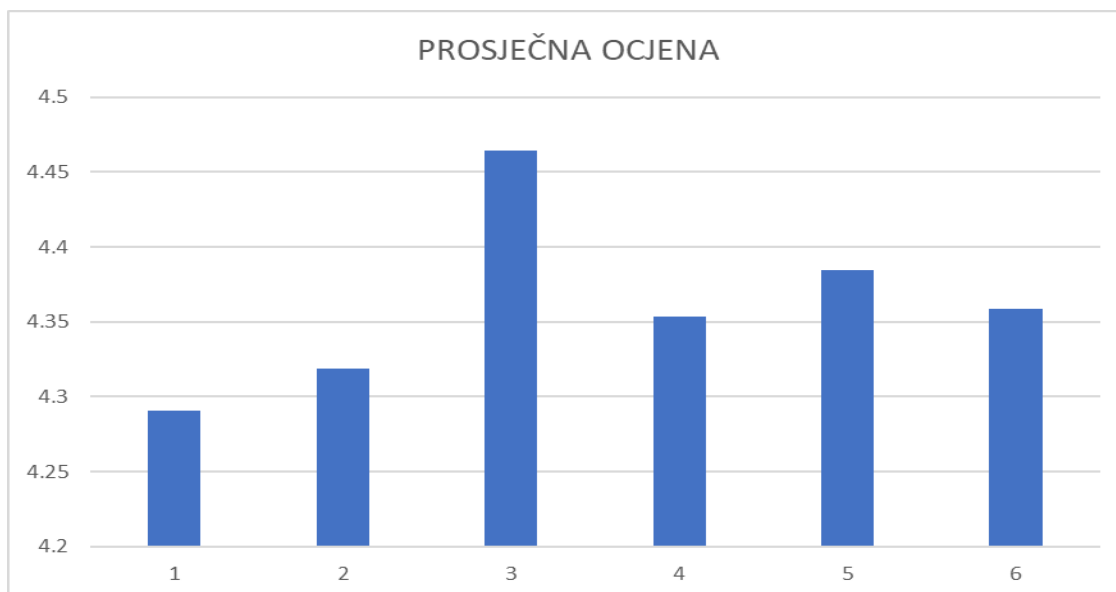
Obrada podataka i statistička analiza izvršit će se Faktorskom analizom u programu Statistica kako bi ovim statističko-matematičkim postupkom koji omogućuje da se u većem broju varijabli, među kojima postoji povezanost utvrdi manji broj istih koje objašnjavaju tu povezanost. Važno je reducirati ukupan broj obilježja kako bi dominantna obilježja došla do izražaja.

Postupak provedbe istraživanja

U svrhu izrade diplomskog rada, roditeljima djece koja pohađaju univerzalnu sportsku školu poslan je upitnik u kojem su za svaku od danih izjava o kompetenciji trenera trebali dati procjenu, u ovisnosti koliko se s navedenom izjavom slažu. Raspon ocjena je od 1 do 5, pri čemu 1 označava da se uopće ne slažu, a 5 da se u potpunosti slažu s izjavom. Upitnik je ispunilo 66 roditelja, međutim zbog nepotpunih odgovora, u daljnju obradu je uzeto njih 61 roditelja koji su odgovorila na svako pitanje.

Rezultati istraživanja

Roditelji su najvišu prosječnu ocjenu dali izjavi *Trener je sposoban uspostaviti i zadržati etične, učinkovite, uključive i empatične odnose sa sportašima, osobljem i ostalim dionicima.* Također se primijeti na rezultatima upitnika kako su drugo i treće mjesto također zauzele izjave koje povezujemo sa sposobnošću trenera da gradi odnose, a to su: *Trener je sposoban cijiniti fizičke, mentalne i kulturne različitosti sudionika i prema tome prilagoditi treninge i Trener je sposoban pridržavati se uspostavljenog kodeksa ponašanja i zakonskih okvira u trenerstvu.* Najmanju prosječnu ocjenu dobila je izjava *Trener je sposoban razumjeti širu sliku i uskladiti treninge s lokalnim, regionalnim i nacionalnim pravilima i ciljevima.*

Graf 1 Prosječna ocjena po varijablama

U grafu 1 prikazano je raspodjela prosječnih ocjena po varijablama pri čemu se kao što je već navedeno varijabla 1 odnosi na “Postavljanje vizije i strategije”, varijabla 2 na “Oblikovanje okruženja”, varijable 3 “Izgradnja odnosa”, varijable 4 na “Provođenje treninga i priprema natjecanja”, varijabla 5 na “Promatranje i reagiranje” i varijabla 6 na “Promišljanje i učenje”.

Kada bismo rezultate grupirali po varijablama kompetencije (objašnjene ranije u radu s odgovarajućom oznakom broja), možemo primijetiti kako varijabla 3 (Građenje odnosa) ima primjetno najvišu ocjenu, a varijabla 1 (Postaviti viziju i strategiju) najnižu. Sukladno navedenom možemo potvrditi drugu i treću hipotezu. Raspodjelu prosječnih ocjena po svim varijablama vidimo u stupčastom dijagramu na grafu1.

Faktorska analiza

Faktorska analiza je statistička multivarijatna metoda pomoću koje veliku količinu varijabli možemo prikazati preko manjeg broja faktora, odnosno možemo više varijabli na temelju sličnih vrijednosti karakterizirati pomoću jednog faktora. Faktorska analiza je primjerena za analizu našeg skupu podataka, s obzirom da izjave o kompetencijama možemo smatrati skupom varijabli, te je on poprilično velik. Bilo bi korisno kada bismo pomoću faktorske analize mogli te izjave karakterizirati s manjem brojem faktora (Dizdar, 2006.).

Radi jednostavnosti zapisa, napravljena je supstitucija izjava o kompetencijama sa odgovarajućom šifrom:

1A	Trener je sposoban razumjeti širu sliku i uskladiti treninge s lokalnim, regionalnim i nacionalnim pravilima i ciljevima.
1B	Trener je sposoban razviti viziju koja odgovara relevantnim programima za sportaše i institucijskim prioritetima.
1C	Trener je sposoban postaviti relevantnu strategiju koja vodi ispunjenju vizije.
1D	Trener je sposoban donositi učinkovite i informirane odluke vezane za planiranje, provedbu, nadziranje i evaluaciju srednjoročnih i dugoročnih programa treninga i natjecanja u skladu s potrebama sportaša i institucije.
2A	Trener je sposoban učinkovito identificirati i unovačiti sportaše i osoblje.
2B	Trener je sposoban identificirati, promišljati i izazivati prevladavajuća uvjerenja, vrijednosti i pretpostavke unutar trenerskog okruženja kako bi uspostavio odgovarajuću sportsku kulturu.
2C	Trener je sposoban identificirati i nabaviti relevantne resurse (ljudske i materijalne) potrebne za ispunjenje programa i potreba sudionika.
2D	Trener je sposoban iskoristiti sve potrebne mjere kako bi sportaše i osoblje zaštitio od povreda.
3A	Trener je sposoban predvoditi i utjecati na stavove, ponašanja i razumijevanje ključnih dionika (npr. roditelja, menadžera) kroz smisleno predstavljanje relevantnih ideja.
3B	Trener je sposoban uspostaviti i zadržati etične, učinkovite, uključive i empatične odnose sa sportašima, osobljem i ostalim dionicima.
3C	Trener je sposoban cijeniti fizičke, mentalne i kulturne različitosti sudionika i prema tome prilagoditi treninge.
3D	Trener je sposoban pridržavati se uspostavljenog kodeksa ponašanja i zakonskih okvira u trenerstvu.
3E	Trener je sposoban educirati sportaše, osoblje i ostale dionike kako bi poboljšao njihov doprinos vlastitim ciljevima, ciljevima programa i njihovoj cjelokupnoj dobrobiti.
4A	Trener je sposoban provesti sveobuhvatne analize potreba za svakog sportaša individualno ili za cijeli tim s ciljem stvaranja prilagođenog trenerskog programa, uzimajući u obzir potrebe i mogućnosti sudionika u kontekstu širih programa, nastavnih kurikuluma, politika i ciljeva.

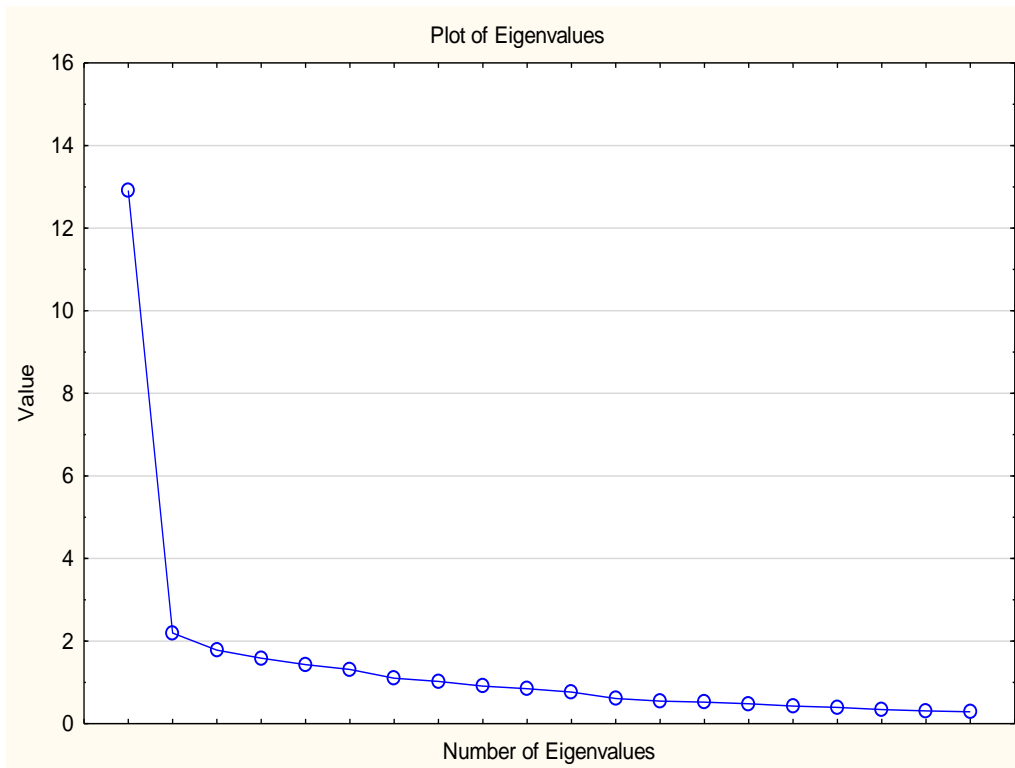
4B	Trener je sposoban odabrati, stvoriti i opravdati prikladne pedagoške, trenerske i komunikacijske metode za olakšanje kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih potreba za učenjem sudionika.
4C	Trener je sposoban provesti funkcionalnu analizu aktivnosti s više vještina u njihovom odabranom sportu (ili sportovima) i identificirati implikacije za treninge.
4D	Trener je sposoban identificirati glavne elemente njihovog odabranog sporta (ili sportova) u ključnim fazama sportaševog razvoja.
4E	Trener je sposoban osmisliti, protumačiti i primijeniti odgovarajući kurikulum za okruženje s više vještina ili za njihov odabrani sport (ili sportove) u skladu s potrebama sudionika i postavljenim standardima.
4F	Trener je sposoban održati niz trenerskih sati u kontekstu srednjoročno i dugoročno planiranih programa treninga i natjecanja koristeći širok spektar prigodnih modela učenja za sudionike i odgovarajuće trenersko ponašanje.
4G	Trener je sposoban provesti procjenu rizika s ciljem provedbe sigurne i etičke trenerske prakse.
4H	Trener je sposoban identificirati, stvoriti i upravljati odgovarajućim prilikama za natjecanje kako bi doprinio kontinuiranom razvoju sportaša.
4I	Trener je sposoban razviti odgovarajuću strategiju natjecanja kako bi maksimizirao šanse za učenje i uspjeh.
4J	Trener je sposoban zadržati profesionalan stav prema treninzima, sportašima i svim dionicima u svakom trenutku.
5A	Trener je sposoban provesti detaljnu analizu treninga kako bi donio informiranu prosudbu vezanu za učinkovitost uspostavljenog sportskog okruženja za učenje.
5B	Trener je sposoban provesti detaljnu analizu izvedbe sportaša ili tima kako bi donio informiranu odluku vezano za prilagodbe na licu mjesta s ciljem trenutnog poboljšanja sportske izvedbe.
5C	Trener je sposoban provesti detaljnu analizu programa kako bi donio informiranu procjenu vezanu za učinkovitost uspostavljenog sportskog okruženja.
5D	Trener je sposoban donijeti dobre odluke za vrijeme i poslije izvedbe sportaša kako bi povećao šanse za dostizanje ciljeva.
6A	Trener je sposoban identificirati i razmisliti o pretpostavkama i praksama kao trener i učenik, pokazujući sposobnost provođenja informirane analize i spremnost da primijeni principe za kontinuirano poboljšanje svojih trenerskih sposobnosti.

6B	Trener je sposoban identificirati svoje potrebe za učenje i preuzeti odgovornost za razvoj i primjenu strategije za daljnji samorazvoj kao stalni proces.
6C	Trener je sposoban zauzeti objektivan i kritičan pristup identifikaciji i rješavanju problema, koristeći pristup baziran na dokazima i odgovarajućim metodologijama istraživanja.
6D	Trener je sposoban razviti inicijalnu osobnu filozofiju trenerstva i vlastiti stil, prepoznajući potrebu za daljnjim razvojem temeljenim na učenju, dokazima i iskustvu.

U tablici 1 se nalazi matrica korelacija varijabli 1A-6D, odnosno izjava o sposobnosti trenera koje su roditelji ocjenjivali. Nijedne dvije različite varijable ne pokazuju koreliranost veću od 0.8, a i matrica je statistički značajna (determinanta matrice je 1,45 E-13).

Tablica 2 Svojstvene vrijednosti

Eigenvalues (statistica)				
Extraction: Principal components				
Value	Eigenvalue	% Total variance	Cumulative Eigenvalue	Cumulative %
1	12.91424	41.65882	12.91424	41.65882
2	2.19356	7.07600	15.10779	48.73482
3	1.77945	5.74015	16.88724	54.47496
4	1.58582	5.11553	18.47305	59.59050
5	1.43101	4.61617	19.90407	64.20667
6	1.31288	4.23510	21.21695	68.44177
7	1.10009	3.54869	22.31704	71.99046
8	1.02259	3.29869	23.33964	75.28915
9	0.91113	2.93912	24.25076	78.22827
10	0.84871	2.73778	25.09948	80.96605
11	0.76457	2.46635	25.86404	83.43240
12	0.61013	1.96816	26.47417	85.40056
13	0.54519	1.75868	27.01936	87.15924

Slika 1: Graf svojstvene vrijednosti

Iz tog razloga krenuli smo s 8 faktora, međutim koristeći 8 faktora vidimo u tablici 3 da neki faktori ne nose značajnost nijednoj varijabli, te smo stoga smanjili broj na 7 faktora. Analizom modela sa 7 faktora dolazimo do sličnog zaključka, te stoga gledamo model sa 6 faktora, koji nam se (zbog načina kategorizacije) čini primjerenim za naše podatke.

Tablica 3 Model s osam faktora

Variable	Factor Loadings (Varimax raw) (statistica)							
	Extraction: Principal components (Marked loadings are >.700000)							
	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4	Factor 5	Factor 6	Factor 7	Factor 8
1A	0.435225	0.125545	0.159805	0.373481	0.069915	0.668727	-0.012734	-0.001760
1B	0.176896	0.227364	0.383651	0.427990	0.247677	0.338683	0.356628	-0.079119
1C	0.068648	0.111313	0.224196	0.787497	0.099163	0.086739	0.149604	0.062629
1D	0.025417	0.171601	0.211653	0.437498	0.298922	0.111655	0.132716	0.557812
2A	0.047246	0.018837	0.232689	-0.031386	0.045812	0.747310	0.282974	0.207290
2B	0.185444	0.111419	-0.107351	0.278119	0.279496	0.137132	0.702728	0.233215
2C	0.286585	0.413285	0.425167	-0.230400	0.087915	0.392262	0.227568	-0.114512
2D	0.070914	0.883235	0.105812	0.065650	0.089078	0.014906	0.106658	-0.085144
3A	0.329112	0.040847	0.335703	0.117128	-0.082931	0.140040	0.684464	0.006238
3B	0.161167	0.508350	0.129772	0.447031	-0.103367	-0.079601	0.308300	0.443938
3C	0.205290	0.635130	0.181968	0.076655	0.050889	0.360343	-0.052748	0.376625
3D	0.355774	0.526386	0.372049	0.201762	0.109564	0.178932	-0.043298	0.429008
3E	0.806652	0.117896	0.140472	0.297588	0.016929	0.036578	0.206639	0.084798
4A	0.474320	0.099728	0.570458	0.036790	-0.029042	0.260911	0.322800	0.097876
4B	0.334594	0.312241	0.507906	0.133024	0.355416	-0.083908	0.251266	0.117798
4C	0.437947	0.108483	0.563130	0.066359	0.222089	0.084171	0.095291	0.215657
4D	0.446462	-0.025414	0.511727	0.151666	0.234114	-0.191899	0.064965	0.273328
4E	0.210560	0.066706	0.473570	-0.181905	0.183131	0.102004	0.486180	0.519405
4F	0.240780	0.051301	0.521960	0.023131	-0.075488	0.154198	0.142647	0.621691
4G	0.651734	0.172590	0.164735	0.078743	0.205923	0.301305	-0.095353	0.203567
4H	0.860145	0.122112	0.201406	-0.038298	0.010011	0.074771	0.202857	0.136777
4I	0.812113	0.102723	0.209981	-0.047519	0.296600	0.129421	0.092910	-0.003599
4J	0.192140	0.545330	0.121223	0.433854	0.381377	0.009966	-0.082156	0.200818
5A	0.119378	0.156195	0.778374	-0.026435	0.311160	0.282597	-0.072206	0.110196
5B	0.139768	0.252345	0.781302	0.176909	-0.007982	0.055419	0.116119	0.332249
5C	0.201693	0.086397	0.852242	0.219842	0.059334	0.095361	0.063685	0.041264
5D	0.237341	0.224391	0.534927	0.337848	0.336668	0.243914	0.241247	-0.005663
6A	0.290148	0.105660	0.199193	0.133674	0.754303	0.088159	0.090342	-0.046412
6B	0.046095	0.489119	0.345629	-0.039496	0.573761	-0.046777	0.107226	0.204564
6C	0.479355	0.008018	0.485458	0.241010	0.320129	0.052670	0.003866	-0.003399
6D	0.124825	-0.011523	0.035573	0.280407	0.481209	0.230606	0.161597	0.343708
Expl. Var	4.457438	2.903494	5.256626	2.247493	2.286169	1.986275	2.045022	2.157122
Prp. Totl	0.143788	0.093661	0.169569	0.072500	0.073747	0.064073	0.065968	0.069585

U modelu sa 6 faktora, predstavljenom u tablici 4, ne dobivamo očekivanu podjelu po 6 kategorija kako smo inicijalno podijelili izjave, međutim i dalje možemo zaključiti da postoje relevantni faktori koji utječu na više varijabli, recimo za Faktor 1 bismo mogli zaključiti da predstavlja poboljšavanje rada, Faktor 2 odgovornost trenera, Faktor 3 analiziranje itd.

Tablica 1 Model s 6 faktora

	Factor Loadings (Varimax raw) (statistica) Extraction: Principal components (Marked loadings are >.700000)					
	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4	Factor 5	Factor 6
1A	0.403567	0.202751	0.050185	0.178781	0.276368	0.604442
1B	0.193301	0.187033	0.277687	0.369185	0.417427	0.460872
1C	0.044318	0.130238	0.139395	0.606497	0.380575	0.123549
1D	0.014880	0.292915	0.363488	0.591011	0.236388	0.021147
2A	0.069716	0.064534	0.288675	0.146207	-0.015304	0.745860
2B	0.255591	0.066440	0.039999	0.694434	0.084761	0.260926
2C	0.315583	0.352746	0.357094	-0.195858	0.089255	0.506036
2D	0.080042	0.812238	0.040318	0.029175	0.101710	0.106779
3A	0.394563	-0.079170	0.366516	0.365372	-0.070171	0.380934
3B	0.166702	0.522228	0.268648	0.628631	-0.113355	-0.034731
3C	0.183876	0.729346	0.258026	0.126664	-0.003964	0.264400
3D	0.328268	0.627940	0.447104	0.215873	0.116140	0.096156
3E	0.806755	0.124267	0.138763	0.300919	0.109332	0.073829
4A	0.495455	0.073418	0.567089	0.106676	0.049925	0.374228
4B	0.354544	0.290906	0.510515	0.194289	0.359476	0.006223
4C	0.436132	0.151081	0.583335	0.083804	0.257194	0.093307
4D	0.440070	0.024222	0.565076	0.177381	0.265853	-0.193712
4E	0.266326	0.084419	0.707654	0.278077	-0.078445	0.169631
4F	0.238707	0.152267	0.720941	0.253319	-0.155724	0.107438
4G	0.627064	0.278670	0.179659	0.040353	0.210085	0.186730
4H	0.874107	0.129478	0.252480	0.075801	-0.022414	0.105341
4I	0.819741	0.123528	0.187219	-0.036450	0.276977	0.127559
4J	0.161946	0.620083	0.106047	0.328318	0.433429	-0.067041
5A	0.102962	0.211157	0.713185	-0.151781	0.413450	0.270797
5B	0.129871	0.282424	0.815657	0.175342	0.109261	0.105189
5C	0.186016	0.083532	0.752263	0.037953	0.315683	0.180944
5D	0.244011	0.213774	0.443474	0.258408	0.487182	0.329304
6A	0.302086	0.136067	0.141347	0.115025	0.705801	0.071583
6B	0.064289	0.510841	0.396340	0.083738	0.416601	-0.043756
6C	0.463090	0.041007	0.396437	0.080209	0.479659	0.059121
6D	0.131013	0.090743	0.139680	0.442181	0.361307	0.141787
Expl.Var	4.541548	3.296617	5.632388	2.799896	2.680669	2.26583
Prp.Totl	0.146502	0.106342	0.18169	0.090319	0.086473	0.073091

RASPRAVA

Cilj istraživanja bio je utvrditi stavove roditelja o potrebnim kompetencijama trenera univerzalne sportske škole. Odnosno, prepoznaju li roditelji važnost kompetencija trenera univerzalne sportske škole i koje to kompetencije smatraju važnijima, a koje manje. Sukladno tome, postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Roditelji prepoznaju važnost trenerskih kompetencija u radu s djecom.

Roditelji su na anketni upitnik odgovarali uz pomoć Likertove skale s odgovorima koji se kreću u rasponu od 1 (u potpunosti se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem). U svrhu provjere prve hipoteze za sve kategorije u kojima je prosječna ocjena 4 (uglavnom se slažem) ili 5 (u potpunosti se slažem) pridonosit će potvrđivanju prve postavljene hipoteze. Prosječna ocjena roditelja za svaku kategoriju nalazi se u intervalu od 4,28 do 4,47 iz čega je vidljivo da je svaka kategorija prepoznata kao važna od strane roditelja. Na temelju navedenih odgovora roditelja i prosječnih ocjena za svaku kategoriju, zaključuje se da roditelji prepoznaju važnost trenerskih kompetencija u radu s djecom te se potvrđuje prva hipoteza.

H2: Roditelji prepoznaju kategoriju „Građenje odnosa“ kao najvažniju kategoriju kompetencija.

Prema rezultatima istraživanja roditelji kategoriju „Građenje odnosa“ prepoznaju kao najvažniju kategoriju kompetencija. Na tvrdnje koje se odnose na navedenu kategoriju čak 52,86% roditelja je odgovorilo s „u potpunosti se slažem“ i 42,26% roditelja s „uglavnom se slažem“. Njih 4,1% roditelja nema izraženo mišljenje o navedenim tvrdnjama te 0,9% roditelja je na navedene tvrdnje odgovaralo s negacijama.

Sindik (2008) naglašava pozitivan utjecaj sporta na socioemocionalni razvoj, objašnjavajući kako su sportaši u odnosu na nesportaše sigurniji u sebe, imaju više samopouzdanja, otporniji su na stres, bolje se snalaze u društvu i otvoreniji su. Isti autor, navodi sljedeće dobrobiti bavljenja sportom za djetetov socioemocionalni razvoj: pomoć u razvoju djetetove osobnosti, razvoj lijepih modela ponašanja, razvoj navika i poželjnih osobina, smanjenje anksioznosti i preusmjerenje agresivnog

ponašanja, razvoj empatije, ostvarivanje cilja i emocionalna stabilnost.

Obzirom na navedeno, nije neobično da su roditelji upravo ovu kategoriju istaknuli kao najvažnijom.

H3: Roditelji kategoriju kompetencija „Postavljanje vizije i strategije“ smatraju najmanje važnom.

Ova kategorija usmjerena je na lokalnu, regionalnu i nacionalnu politiku i ciljeve o kojima nestručne osobe, odnosno roditelji, imaju malo saznanja i nedostatak predodžbe o važnosti istih. Osim toga, ova se kategorija u svojim tvrdnjama više odnosi na natjecateljski sport i na neki način već profilirane sportaše. Upravo iz tog razloga je moguće da su roditelji ovu kategoriju prepoznali kao najmanje važnu, obzirom da djeca predškolske dobi upisuju univerzalnu sportsku školu zbog nedostatka profiliranosti, a naglasak se ne stavlja na određeni sport već holistički razvoj djeteta (s naglaskom na motorički razvoj). Međutim, ovdje se otvara pitanje prepoznaju li roditelji stručnost i kvalitetu rada kluba/škole ukoliko im nije jasna vizija i strategija njihova rada. Ruši li se time povjerenje roditelja, a samim time i autonomija trenera kao stručne osobe. Većina roditelja želi biti uključena u djetetove tjelesne i sportske aktivnosti što je i potrebno kako bi se ostvarila kvalitetna suradnja u svrhu djetetove dobrobiti. No, nerazumijevanje vizije i strategije može dovesti do pretjeranog uključivanja roditelja i mogućih konflikata između trenera i uprave i roditelja.

ZAKLJUČAK

Neosporiva je uloga koju sport ima na rast, razvoj i zdravlje djeteta zbog čega velik dio roditelja teži uključivanju svojeg djeteta u određeni sport ili neku tjelesnu aktivnost od najranije dobi. Ključnu ulogu u sportskim aktivnostima te izravan utjecaj na djecu i mlade sportaše ima trener. Treneri su oni koji svojim kompetencijama izravno utječu na djetetov profesionalni i osobni razvoj i pruža im uvjete za optimalan i cjeloviti razvoj. On ima izravan odgojni i obrazovni utjecaj na djecu i mlade. Treneri USŠ-a ispunjavaju različita očekivanja društva, odnosno roditelja te svojim kompetencijama moraju održavati raznolike motive i potrebe svakog djeteta. Zbog toga, oni trebaju vladati s mnogo više od osnovnog znanja o tehnikama i taktikama određenih sportova. Upravo iz tog razloga javlja se potreba istraživanja kompetencija trenera.

Obzirom da u predškolskoj dobi djece, roditelji snose odgovornost i najveći dio odluke o upisu djece u određenu tjelesnu aktivnost ovim radom htio se dobiti uvid u prepoznavanje važnosti kompetencija trenera od strane roditelja. Trenerske kompetencije su bile podjeljene u 6. dimenzija: 1. postavljanje vizije i strategije, 2. oblikovanje okruženja, 3. izgradnja odnosa, 4. provođenje treninga i priprema natjecanja, 5. promatranje i reagiranje, 6. promišljanje i učenje. Rezultati istraživanja pokazali su kako su roditelji svjesni važnosti trenerovih kompetencija. U svakoj kategoriji odgovori roditelja se kreću s prosječnom ocjenom iznad 4 što pokazuje da su roditelji svjesni važnosti trenerovih kompetencija, a kao najvažnijom kompetencijom roditelji smatraju kompetenciju "Građenje odnosa".

LITERATURA

1. Burdette, H.L., Whitaker, R.C. (2005). Resurrecting free play in young children: looking beyond fitness and fatness to attention, affiliation, and affect. *Arch. Pediatr. Adolesc. Med.* **159**: 46–50.
2. Brockmann, M., Clarke, L., Winch, C. (2008). Knowledge, skills, competence: European divergences in vocational education and training (VET) - The English, German and Dutch cases. *Oxford Review of Education*, 34(5), 547-567.
3. Brust Nemet, M. (2013). Pedagoške kompetencije učitelja u sukonstruktiji nastave. *Život i škola*, LIX (30), 79-93. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/131842>
4. Berčić, B. i Đonlić, V. (2009). Tjelesno vježbanje u suvremenim uvjetima života. Filozofska istraživanja, UDK , 3, 449-460.
5. Côté, J., Erickson, K., and Duffy, P. (2013). Developing the expert performance coach. In D. Farrow, J. Baker, and C. MacMahon (Eds.), *Developing Elite Sport Performance: Lessons From Theory and Practice* (2nd ed., pp. 17-28). New York, NY: Routledge.
6. Duffy, P., Hartley, H., Bales, J., Crespo, M., Dick, F., Vardhan, D., Normann, L., Curado, J. (2011). Sport coaching as a ‘profession’: Challenges and future directions. *International Journal of Coaching Science*, 5(2), 93-124.
7. DIZDAR, D. (2006). Kvantitativne metode. Zagreb: Kineziološki fakultet.
8. European Commission DG Education and Culture (2005). *Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications*. European Commission. Preuzeto s: http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/principles_en.pdf
9. European Commission (2016). *Study on Sport Qualifications Acquired Through Sport Organisations and (Sport) Educational Institutes*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
10. Findak, V. (1981). *Učimo djecu plivati: priručnik za odgojitelje, nastavnike, voditelje rekreacije i roditelje*. Zagreb: Školska knjiga.
11. Findak, V. (1995). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju*. Zagreb: Školska knjiga.
12. Findak V., Delija., K. (2001). *Tjelesna i zdravstvena kultura u predškolskom odgoju*. Zagreb: Edip

13. Ginsburg, K.R. (2007). The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds. *Pediatrics*, 119: 182–191.
14. Koch, L. (2012). Wissen und Kompetenz. *Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Pädagogik*, 88(3), 454-463.
15. Kurtz, R. i Bartram, D. (2002). Competency and individual performance: Modeling the world of work. U Robertson, T., I., Callinan, M. i Bartram, D. (ur.), *Organizational effectiveness: The role of psychology* (str. 227–255).
16. Jurčić, M. (2012) *Pedagoške kompetencije suvremenog učitelja*. Zagreb: Recedo.
17. Labak, I. (2020). Upravljanje razvojem pedagoških kompetencija. *Školski vjesnik*, 69 (2), 461-480. Preuzeto s: <https://doi.org/10.38003/sv.69.2.10>
18. Lara-Bercial, S., North, Hämäläinen, K., Oltmanns, K., Minkhorst, J., Petrovic, L. (2017). *The European sport coaching framework*. Human Kinetics.
19. Ljubetić, M. i Kostović Vranješ, V. (2008.) Pedagoška (ne)kompetencija učitelj/ica za učiteljsku ulogu. *Odgojne znanosti*, 10 (1), 209-230.
20. Mijatović, A. (2000). *Leksikon temeljnih pedagoških pojmova*. Edip.
21. Mikić, B., Biberović, A. i Mačković, S. (2001). *Univerzalna škola sporta*. Tuzla: Fojnica.
22. Moon, J.A. (2004). *A Handbook of Reflective and Experiential Learning: Theory and Practice*. London, UK: Routledge-Falmer
23. Neljak, B. (2009). *Kineziološka metodika u predškolskom odgoju*. Zagreb: Kineziološki fakultet.
24. North, J. (2009). *The coaching workforce 2009-2016*. Leeds: Sports Coach UK.
25. Owen, C. G., Nightingale, C. M., Rudnicka, A. R., Sattar, N., Cook, D. G., Ekelund, U., Whincup, P. H. (2010). Physical activity, obesity and cardiometabolic risk factors in 9-to 10-year-old UK children of white European, South Asian and black African-Caribbean origin: the Child Heart And health Study in England (CHASE). *Diabetologia*, 53(8), 1620-1630.
26. Palekčić, M. (2014). Kompetencije i nastava: obrazovno-politička i pedagojska teorijska perspektiva. *Pedagojska istraživanja*, 11 (1), 7-24. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/139583>
27. Papenkort, U. (2014). Kompetencija: konceptijsko razjašnjenje novog vodećeg pojma. *Pedagojska istraživanja*, 11 (1), 27-41. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/139587>

28. Pejčić, A. (2005). *Kineziološke aktivnosti za djecu predškolske i rane školske dobi*. Rijeka: Visoka učiteljska škola u Rijeci Sveučilišta u Rijeci.
29. Previšić, V. (2013.) Pedagoške kompetencije u suvremenom kurikulumu. *Stručno znanstveni skup Pedagoške kompetencije u suvremenom kurikulumu, 10. susret pedagoga Hrvatske*. Zadar, 13.-16.10.2013
30. Račić, M. (2013). Modeli kompetencija za društvo znanja. *Suvremene teme: međunarodni časopis za društvene i humanističke znanosti*, 6(1), 86–100. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/112805>
31. Roth, H. (1971). Pedagogical Anthropology. *In Band II: Entwicklung und Erziehung. Grundlagen*. Hannover: Schroedel.
32. Sindik, J. (2008). *Sport za svako dijete*. Buševac: Ostvarenje.
33. Sršen Ana, (2008). S bebama u vodi. *Dijete, vrtić i obitelj: časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 14 (52), 26-28.
34. Sucevic, V., Cvjetičanin, S. i Sakač, M. (2011). Obrazovanje nastavnika i učitelja u europskom konceptu kvalitete obrazovanja zasnovanom na kompetencijama. *Život i škola*, 57 (25), 11-22. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71621>
35. Šalaj, S., Milčić, L., Šimunović, I. (2019) Differences in motor skills of selected and nonselected group of children in artistic gymnastics in the context of their motor development. *Kinesiology : International journal of fundamental and applied kinesiology*, 51 (1), 133-140.
36. Trudel, P., Culver, D. and Werthner, P. (2013). Looking at coach development from the coach-learner's perspective: Considerations for coach development administrators. In P. Potrac, W. Gilbert, and J. Denison (Eds.), *Routledge Handbook of Sport Coaching*. Abingdon, UK: Routledge
37. Vargas-Tonsing, T.M. (2007). Coaches' preference for continuing coaching education. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 2(1), 25-36
38. Weinert, F. E. (2001). Concept of competence: A conceptual clarification. In D. S. Rychen & L. H. Salganik (Eds.), *Defining and selecting key competencies* (pp. 45–65). Hogrefe & Huber Publishers.
39. Zakon o sportu NN 71/06 (NN 77/20). Preuzeto s: <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu>

40. Žnidarec Čučković, A. (2021). U potrazi za kvalitetom – pedagoške kompetencije kao odgovor. U: Babić, V., Trošt Bobić, T. (ur.) *Pedagoške kompetencije u kineziologiji*.

PRILOZI

Prilog 1

Poštovani/poštovana, ovaj upitnik je anonimn i namijenjen je isključivo roditeljima čija su djeca polaznici Univerzalne sportske škole. Cilj ovog istraživanja je odrediti koje su kompetencije trenera iz perspektive roditelja važne i potrebne u radu s djecom, a koje to nisu. Molimo Vas da ispod navedene kompetencije označite koliko navedenu kompetenciju smatrate važnom u radu s vašom djecom. Na pitanja o kompetencijama odgovarate s "Uopće se ne slažem" (ukoliko kompetenciju uopće ne smatrate važnom) do odgovora "U potpunosti se slažem" (ukoliko kompetenciju smatrate izrazito važnom). Svi vaši odgovori koristit će se isključivo za potrebe diplomskog rada.

		U potpunosti se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
1	Trener je sposoban razumjeti širu sliku i uskladiti treninge s lokalnim, regionalnim i nacionalnim pravilima i ciljevima.	1	2	3	4	5
2	Trener je sposoban razviti viziju koja odgovara relevantnim programima za sportaše i institucijskim prioritetima.	1	2	3	4	5
3	Trener je sposoban postaviti relevantnu strategiju koja vodi ispunjenju vizije.	1	2	3	4	5
4	Trener je sposoban donositi učinkovite i informirane odluke vezane za planiranje, provedbu, nadziranje i evaluaciju srednjoročnih i dugoročnih programa treninga i natjecanja u skladu s potrebama sportaša i institucije.	1	2	3	4	5
5	Trener je sposoban učinkovito identificirati i unovačiti sportaše i osoblje.	1	2	3	4	5

6	Trener je sposoban identificirati, promišljati i izazivati prevladavajuća uvjerenja, vrijednosti i pretpostavke unutar trenerskog okruženja kako bi uspostavio odgovarajuću sportsku kulturu.	1	2	3	4	5
7	Trener je sposoban identificirati i nabaviti relevantne resurse (ljudske i materijalne) potrebne za ispunjenje programa i potreba sudionika.	1	2	3	4	5
8	Trener je sposoban iskoristiti sve potrebne mjere kako bi sportaše i osoblje zaštitio od povreda.	1	2	3	4	5
9	Trener je sposoban predvoditi i utjecati na stavove, ponašanja i razumijevanje ključnih dionika (npr. roditelja, menadžera) kroz smisleno predstavljanje relevantnih ideja.	1	2	3	4	5
10	Trener je sposoban uspostaviti i zadržati etične, učinkovite, uključive i empatične odnose sa sportašima, osobljem i ostalim dionicima.	1	2	3	4	5
11	Trener je sposoban cijeniti fizičke, mentalne i kulturne različitosti sudionika i prema tome prilagoditi treninge.	1	2	3	4	5
12	Trener je sposoban pridržavati se uspostavljenog kodeksa ponašanja i zakonskih okvira u trenerstvu.	1	2	3	4	5
13	Trener je sposoban educirati sportaše, osoblje i ostale dionike kako bi poboljšao njihov doprinos vlastitim ciljevima, ciljevima programa i njihovoj cjelokupnoj dobrobiti.	1	2	3	4	5
14	Trener je sposoban provesti sveobuhvatne analize potreba za svakog sportaša	1	2	3	4	5

	individualno ili za cijeli tim s ciljem stvaranja prilagođenog trenerskog programa, uzimajući u obzir potrebe i mogućnosti sudionika u kontekstu širih programa, nastavnih kurikuluma, politika i ciljeva.					
15	Trener je sposoban odabrati, stvoriti i opravdati prikladne pedagoške, trenerske i komunikacijske metode za olakšanje kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih potreba za učenjem sudionika.	1	2	3	4	5
16	Trener je sposoban provesti funkcionalnu analizu aktivnosti s više vještina u njihovom odabranom sportu (ili sportovima) i identificirati implikacije za treninge.	1	2	3	4	5
17	Trener je sposoban identificirati glavne elemente njihovog odabranog sporta (ili sportova) u ključnim fazama sportaševog razvoja.	1	2	3	4	5
18	Trener je sposoban osmisliti, protumačiti i primijeniti odgovarajući kurikulum za okruženje s više vještina ili za njihov odabrani sport (ili sportove) u skladu s potrebama sudionika i postavljenim standardima.	1	2	3	4	5
19	Trener je sposoban održati niz trenerskih sati u kontekstu srednjoročno i dugoročno planiranih programa treninga i natjecanja koristeći širok spektar prigodnih modela učenja za sudionike i odgovarajuće trenersko ponašanje.	1	2	3	4	5
20	Trener je sposoban provesti procjenu rizika s ciljem provedbe sigurne i etičke trenerske prakse.	1	2	3	4	5

21	Trener je sposoban identificirati, stvoriti i upravljati odgovarajućim prilikama za natjecanje kako bi doprinio kontinuiranom razvoju sportaša.	1	2	3	4	5
22	Trener je sposoban razviti odgovarajuću strategiju natjecanja kako bi maksimizirao šanse za učenje i uspjeh.	1	2	3	4	5
23	Trener je sposoban zadržati profesionalan stav prema treninzima, sportašima i svim dionicima u svakom trenutku.	1	2	3	4	5
24	Trener je sposoban provesti detaljnu analizu treninga kako bi donio informiranu prosudbu vezanu za učinkovitost uspostavljenog sportskog okruženja za učenje.	1	2	3	4	5
25	Trener je sposoban provesti detaljnu analizu izvedbe sportaša ili tima kako bi donio informiranu odluku vezano za prilagodbe na licu mjesta s ciljem trenutnog poboljšanja sportske izvedbe.	1	2	3	4	5
26	Trener je sposoban provesti detaljnu analizu programa kako bi donio informiranu procjenu vezanu za učinkovitost uspostavljenog sportskog okruženja.	1	2	3	4	5
27	Trener je sposoban donijeti dobre odluke za vrijeme i poslije izvedbe sportaša kako bi povećao šanse za dostizanje ciljeva.	1	2	3	4	5
28	Trener je sposoban identificirati i razmisliti o pretpostavkama i praksama kao trener i učenik, pokazujući sposobnost provođenja informirane analize i spremnost da primijeni principe za kontinuirano poboljšanje	1	2	3	4	5

	svojih trenerskih sposobnosti.					
29	Trener je sposoban identificirati svoje potrebe za učenje i preuzeti odgovornost za razvoj i primjenu strategije za daljnji samorazvoj kao stalni proces.	1	2	3	4	5
30	Trener je sposoban zauzeti objektivni i kritičan pristup identifikaciji i rješavanju problema, koristeći pristup baziran na dokazima i odgovarajućim metodologijama istraživanja.	1	2	3	4	5
31	Trener je sposoban razviti inicijalnu osobnu filozofiju trenerstva i vlastiti stil, prepoznajući potrebu za daljnjim razvojem temeljenim na učenju, dokazima i iskustvu.	1	2	3	4	5